

UKA2020-7
27. november 2020
Aqqaluaq B. Edege

2021-imut aningaasanut inatsisissasut siunnersuut.

(Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoq) (pingajussaaneernera)

Inuit Ataqatigiit sinnerlugit Inatsisartunut ilaasortat qujaffigerusuppakka ukioq 2021-imi aningaasanut inatsisissaq pillugu sulisimanitsinnut. Akisussaaqataanissarput anguniarsimavarput. Uagut naliliinerput naapertussagutsigu isumaqatiginninniarneq matoqqasumik, isummerumaataarnermik, aammalu naalakkersuisooqatigiit suleqatiginnikkumassuseqarlutik oqaaserisaat timitalerneqanngitsutut nalilerparput. Isummersoqatigiinneq siunertallu suut naapeqatigiissutigineqarsinnaanersut pillugit isummersorfiunngilaq.

Inuiaqatigiit aningaasaataat inuiaqatigiit atugartuussutsikkut inuuniarnikkullu ulluinnarni atugaannut pitsaaliuinernut aningaasaliissutaanngillat. Innuttaasut nunatsinni atugaat pilliutigalugit Siumup Inatsisartuni ilaasortaataa "poortugarsiassaannut" aningaasaativut matussutiginarneqaannarput. Inuit Ataqatigiit naalakkersuinikkut sulinitinni inuit nunatsinniittut pillugit sulisussatut akisussaaffipput kinaassusererusunneruarpurput. Imminut sullinneq akuerinagu inuiaqatigiit sinnerlugit sulinerput nukigaarpurput niuerutissaanngitsoq.

Aningaasanut inatsisissap pingajussaaneerneqarnissaanut allannguutissatut siunnersuutit saqqummiunneqartut naalakkersuinikkut pinerliornerit anginerpaat ilaannut ilannguttussanngorput. Takuarpurput inuiaqatigiit ingerlatseqatigiiffiutaat RG nalitoqisoq, ukiuni tallimani (2014-2018) inuiaqatigiinnut Landskasse aqqutigalugu 370 mio. kr. missaanni agguagarsiffigisimasarput, nungusarneqarluni suliarineqalersoq. Allatut oqaatigalugu, inuiaqatigiit pigisaat nalillit iluanaarfiulluurtut tuniniarneqalerput, partiip Siumup Inatsisartuutitaasa kissaataannut soqutigisaannullu matussusiinarluni.

Inuit Ataqatigiit tupinnanngitsumik akerliussaagut. Ilami allaat nunatta avataanut tunineqarnissaa siunertaarpassippoq. Kinaassuserput inoqatittalu atukkamik nukittoqqutai akigalugit niuerutigalugillu naalakkersuinikkut ingerlatsineq Inuit Ataqatigiit akuerinngilarput. Naalakkersuisooqatigiit suliassanut uummaatsunut aammalu pisoorsuarnut iluaqutissanut aningaasaliippurput. Inuk nunatsinni qitiutinnagu, inuuniarneq nunatsinni oqilisaannagu sulinerat peqataaffigissanngilarput.

Kommunit 18 mio. kr.-inik sulinerput ilanngaata aqqutigalugu inuit animngaasaatiminnik atuinerulernissaat ilimasuutigigamikku bloktilskudit aqqutigalugu kommunit aningaasaatissarlui nunatta karsianut isertitassanngortippaat. Akit akissarsiassallu nalimassarneqarnissaat 26 mio. kr.-inik kommunit pissarsiassaagalui nunatta karsianut nuuppaat, kommunit sipaarniarfigalugit. Selskabsskat aallaavigalugu kommunit isertitassaasa qaffaatissarlui unitsillugit nunatta karsianut isertitassanngortippaat. Tassa

toqqaannangitsumik inuit kommuniminni katillugit 69 mio. kr.-nik atugarissaarnerulernissaraluaat, aamma kommunit nukittunerusut pilersinneqarnissaraluaat pinngitsoortinneqalersoq isumaqataaffigissanngilarput.

Peqqinnissaqarfiup 55 mio. kr.-nit angullugit Namminersorlutik Oqartussat nalimmassaanissamik pisussaaffiat pinngitsoortinneqassasoq naalakkersuisooqatigiit aalajangiinerat, peqqinnissaqarfimmi pisariaqartitseqisumik sanngiillisaasussanngortinneqamat Inuit Ataqtigiit akkerliuvugut. Toqqaannangitsumik peqqinnissaqarfiup sipaarfigineqarnera akkerinngilarput.

Utoqqartatta atugaasa utoqqalinersiaasalu tamakkiisumik qaffassarneqarnissaat naalakkersuisooqatigiit aningaasalerumangilaat. Perorsaasut naalakkersuisooqatigiinniit akissaqarfigineqannginnerat pingaartinneqannginnerallu takoqqipparput. Naak Inuit Ataqtigiit nunatsinni perorsaasut akissaatimikkut qaffaavigineqarnissaat ilungersorluta anguniarsimagaluarlutigu iluatsinngilarput. Soorunami tamatumani naalakkersuisooqatigiit tukermersornerat akkerlilerlugu taasisaagut.

Missingersuutitigut isertitassatut ilimagisat 101 mio. kr.-inik kusassarneqariasaarnerat akisussaassuseqartumik ingerlatsiumaqisut piviusorsiuunngitsumik kusassaarertut oqaatigiumasarput isumaqatiginngilarput. Tassa massakut aningaasanut inatsimmi naalakkersuisooqatigiit inuiaqtigiinni pisuut siuarsarneqarnissaannut inatsisiliornerat naammassilerpoq. Nunatsinni inuit atugaat siuarsarnagit, neriarsuutillu piviusunngortinnagit uummassuseqanngitsunut aningaasaliisoqarnissaa inatsisiliuunneqalerpoq.

Aningaasanut inatsisissaq aappaagu inuiaqtigiit atukkamikku oqilisaanneqarnatik atugarliortut pisariaqartitsisullu inuuniapiloornissaat inatsisiliuunneqassaaq. Inuit Ataqtigiit parti saamerliusoq, inuiaqtigiinni inuit atugaasa nammaqtigiinnermik tunngaveqartumik ingerlanneqarnissaannik pingaartitsisup aningaasanut inatsisissaq pillugu taasinermigut akkerliussaaq.

Suleqatigisimasavut tamaasa qujaniarfigaagut. Perorsaasut, utoqqaat, inuit ilaqtariillu isertitakitsut, ulluinnarni inuuniarnerminni atukkatik pillugit tutsiussimasorpasuit malinnaagassi qujanaq. Inuit Ataqtigiit nunatsinni innuttaasut sinnerlugit nangittumik ilungersorluta sullississagatta qularutigissanngilarso. Taamatuttaaq naalakkersuisooqatigiit aamma Naalakkersuisut isummersoqtigiinnermik oqallinnermillu annertugisassaannikkaluamik peqatigigassi qujanaq.

Taamak oqaaseqarluta Inuit Ataqtigiit ikibnersussuteqarluta oqaaseqaateqarput saqqummiuppara.

Qujanaq...